

QUADERNI LETTERARI

Collana Antologia

Versek - Poesie

Melinda Tamás-Tarr
Mario De Bartolomeis

TRADUZIONI

FORDÍTÁSOK

EDIZIONE O.L.F.A. 2002
FERRARA

«A költészet a zene legközelebbi rokona, hiszen a szavakon kívül belső ritmussal is bír... A költészet lecsupaszítja szerzőjét, míg a próza éppen az öltözkését, az otthonát jelenti mindannak, amit elbeszél. A költészet védtelen, az érzelmek, az eszmék, a szellem ártatlan gyümölcse...

...A költők nem boldog emberek, mert túl sokat látnak és többet éreznek másoknál, sőt, mások helyett is éreznek.»

(Bruck Edith)

«La poesia è parente stretta della musica, perché oltre le parole contiene un ritmo interiore... La poesia denuda di più il suo autore, invece la prosa è proprio la veste, l'habitat di ciò che si narra. La poesia è indifesa, innocente frutto dei sentimenti, degli ideali, dello spirito...

...La felicità non è dei poeti perché vedono troppo, sentono più degli altri al posto degli altri...»

(Edith Bruck)

ELŐSZÓ

Ez kis vers-, és elbeszélés gyűjtemény az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem által 2002. május 6-11. közötti időszakra megrendezett erdőbényei «Anyanyelvünk - Nyelvében él a nemzet?» témájú Akadémiai Napok konferenciája alkalmából készült.

Ebben az irodalmi füzetben a fordításaikkal együtt összegyűjtött irodalmi alkotások leginkább az «Osservatorio Letterario - Ferrara e l'Altrove» irodalmi- és kulturális periodikum - melyet 1997. októberében Bonaniné Tamás-Tarr Melinda alapított, s ő az igazgató főszerkesztője és kiadója is - legutóbbi három számában, pontosan a «Magyar és Kulturális Galéria» és a «Fordítani-Ferdíteni-Értelmezni-Átadni», rovatok-ban jelentek meg.

E periodikum az adott szerény, anyagi korlátai keretében azt a nemes, nagy és érdek nélküli irodalmi- és kiadói célt tűzte ki maga elé, hogy egy kis hídként szolgáljon e két - olasz és magyar - irodalom és kultúra között, abban a reményben, hogy kedvezően folytathatja e két nemzet kölcsönös megismerését, amely már a történelem során minden szinten gazdag, évszázados, közös kapcsolatokra tekinthet vissza.

Manapság sajnos lépten-nyomon körül vagyunk véve az ellenségeskedések, a gyűlölet, az erőszak mindennemű válfajával. Úgy tűnik, hogy egyedül az irodalom lehet a népek között egy közös híd, egy közös nyelv a megértés, a megegyezés, a béke felé. Emellett az irodalomnak óriási szerepe lehet elmélkedésünk mélyebbé tételében és kedvezően befolyásolhatja szellemünket a mások megismerésében, az EMBERISMERETÜNKBEN és ezzel együtt önismeretünkben, saját lelkünk, bensőnk megismerésében.

Az itt megjelentetett alkotások Bonaniné Tamás-Tarr Melinda és Mario De Bartolomeis fordításai, melyek együttműködésük kölcsönös, aprólékos tanácsadásaik és figyelmes sugalmazásaik eredményei.

Megemlítjük, hogy a műfordítás egyrészt nagy és szakszerű hozzáállást követel a fordítótól nemcsak a teljes szövegmegértés szempontjából, hanem a szavak hangzasharmóniája és szóhangulata tekintetében, de különösképpen a szerző személyiségének titkos rejtekei és érzékenysége vonatkozásában is. Magának a fordítónak

PREMESSA

Questa piccola raccolta di poesie e racconti è stata appositamente realizzata in occasione della conferenza sul tema «La nostra madrelingua - Vive la nazione nella propria lingua?» indetta dal 6 all'11 maggio 2002 dalla Libera Università Protestante d'Europa nell'ambito delle Giornate Accademiche di Erdőbénye, in Ungheria.

Le opere letterarie ungheresi e le relative traduzioni raccolte in questo quaderno sono state pubblicate, per precisione, nelle rubriche «Galleria Letteraria e Culturale Ungherese» e «Tradurre-Tradire-Intrepretare-Tramandare» degli ultimi fascicoli del periodico di cultura «Osservatorio Letterario - Ferrara e l'Altrove» fondato nell'ottobre 1997 da Melinda Tamás-Tarr Bonani che ne è anche la direttrice e l'editrice.

Tra gli scopi letterari ed editoriali che questo periodico persegue, pur nei limiti imposti dai modesti mezzi materiali di cui dispone, vi è quello nobile, grande e disinteressato di voler essere un piccolo ponte tra le due letterature e culture - l'italiana e l'ungherese - nella speranza di continuare a favorire tra le due nazioni la reciproca conoscenza già ricca di secolari contatti instauratisi a tutti i livelli nel corso della storia.

Il quotidiano dei nostri giorni è purtroppo costellato da inimicizie, odio e violenze d'ogni genere. La letteratura sola sembra essere un comune ponte, un comune linguaggio fra i popoli verso la comprensione, la concordia, la pace. La letteratura ha inoltre il grandioso merito di rendere più profonde le nostre riflessioni e favorevolmente predisporre il nostro spirito alla conoscenza degli altri, dell'UOMO e quindi di noi stessi, della nostra anima, del nostro intimo.

La traduzione delle opere qui riportate, dovuta a Melinda Tamás-Tarr Bonani ed a Mario De Bartolomeis, scaturisce anche da una loro collaborazione fatta di reciproci minuziosi consigli ed attenti suggerimenti.

Va ricordato come una traduzione letteraria richieda da parte di chi la affronta grande impegno nella comprensione totale non solo del testo con la sua armonia fatta di suoni di parole e di atmosfere, ma soprattutto delle più nascoste pieghe della personalità e della

egy személyben írónak és költőnek is kell lennie, mivel törekednie kell leküzdeni a nyelvkülönbségből adódó gátakat - annyira nehezen megoldható akadály, mint amennyire távoliak maguk a nyelvi struktúrák -, vissza kell adnia ezt az egész nyelvi, stilisztikai és érzelmi gazdagságot mindazoknak, akiket a beszéd nyelvi gátjai távoltartanak a kitűnő költők és fenséges írók hangjától és szellemi sugárzásától.

Hacsak a legkisebb mértékben is sikerül a kitűzött célunkhoz közelelni, már akkor megérte a fáradságot: bizonyos, hogy nem volt hiábavaló.

Ebben a reményben ajánljuk ezt a kis füzetecskét remélve, hogy lapjai forgatásakor kitapinthatóvá válik Önök számára a szerzők érzelmei mellett a fordítók nagy, komoly és teljes odaadása.

Ferrara, 2002. április 15.

*O.L.F.A. KIADÁS
OSSERVATORIO LETTERARIO
*** Ferrara e l'Altrove ****

sensibilità del suo autore. Il traduttore deve egli stesso essere poeta o scrittore poiché deve cercare, superando l'ostacolo rappresentato dalle diversità di lingua - ostacolo tanto più arduo quanto più distanti sono le strutture delle lingue stesse - di restituire tutta questa ricchezza a coloro che le barriere della parola terrebbero lontani dalla voce e dalla luce intellettuale di fulgidi poeti e sublimi scrittori.

Anche se perciò riuscissimo a raggiungere pur in minima parte il nostro scopo ne sarà valsa sicuramente la pena.

Presentando questo quadernetto ci auguriamo quindi che voi possiate cogliere tra sue pagine, oltre al palpito dei sentimenti degli autori, il grande serio impegno profusovi dai traduttori.

Ferrara, 15 aprile 2002

*EDIZIONE O.L.F.A.
OSSERVATORIO LETTERARIO
*** Ferrara e l'Altrove****

KLASSZIKUSOK

_____Csokonai Vitéz Mihály _____
(1773-1805)

KESERÉDES

A rózsza szép virágszál,
De tüske szúrdal ágán.
Ha mézet ad is a méh
Fülánkja néha megcsíp.
A bor bétölt örömmel.
S mámort okoz gyakorta.

Szép vagy te, Lilla, s édes, -
Vidít kegyes szerelmed;
De mennyi - ah, de mennyi
Kín is gyötör miattad!

CLASSICI

_____Vitéz Mihály Csokonai _____
(1773-1805)

DOLCE AMARA

Bello di rosa è il fiore,
Ma nel suo stelo ha spine.
Pur dando il miele l'ape
Punge l'ago suo a volte.
Di gioia il vino colma.
E reca spesso ebbrezza.

Bella sei, LILLA, e dolce,
Gioia è il tuo amor devoto;
Ma quanta, quanta ambascia
A causa tua m'angoscia!

Traduzione © di/Fordította Mario De Bartolomeis

_____
Bajza József
(1804-1858)
_____

TÉL ÉS TAVASZ

Midőn először láttam őt,
Kinn hó borítja a tetőt:
De bennem akkor nyílt vala
Legszebb tavasznak hajnala,
Midőn először láttam őt.

Hogy most utólszor látom őt,
Tavasz vidítja a mezőt:
De szívem mély gyötrelminél
Haldoklik minden, ami él,
Hogy most utólszor látom őt.

Ha majd többé nem látom őt,
Virág borítja a mezőt:
Csermely s madárhang zengenek,
Erdők, völgyek zöldellenek;
De rám nem fénylik bájsugár,
Sötét halomnak éje zár,
Ha majd többé nem látom őt.

(«Szerelmes versek [Poesie d'amore]». Unikornis Kiadó, Budapest, 2001)

_____
József Bajza
(1804-1858)
_____

INVERNO E PRIMAVERA

La prima volta che ho visto lei
Fuori la neve copriva i tetti:
Ma in me allora sbocciata era
L'alba più bella di primavera,
La prima volta che ho visto lei.

L'ultima volta che ora vedo lei
La primavera rallegra i campi:
Ma nel mio cuore in ambascia cocente
Tutto agonizza quello ch'è vivente,
L'ultima volta che ora vedo lei.

Ora che forse mai vedo più lei
Messe di fiori tappezza i campi:
Polle gorgogliano e canti d'uccelli,
Boschi ritornano al verde e valli;
Ma su me un raggio di grazia non splende,
Di tetro tumulo notte si stende,
Ora che forse mai vedo più lei.

Traduzione/Fordította © Mario De Bartolomeis

_____
Petőfi Sándor
(1823-1849)
_____

FA LESZEK, HA...

Fa leszek, ha fának vagy virága.
Ha harmat vagy: én virág leszek.
Harmat leszek, ha te napsugár vagy...
Csak, hogy lényink egyesüljenek.

Ha, leányka, te vagy a mennyország:
Akkor én csillaggá változom.
Ha, leányka, te vagy a pokol: (hogyan)
Egyesüljünk) én elkárhozom.

*(Petőfi Sándor, Összes költeményei, Budapest,
1923-as kiadás változatlan utánnomása)*

_____
Sándor Petőfi
(1823-1849)
_____

SARÒ ALBERO, SE...

Sarò albero, se tu ne sei il fiore.
Se rugiada sei tu, sarò io fiore.
Io rugiada, se tu raggio di sole...
Perché unirsi a te il mio essere vuole.

Se, fanciulla, il paradiso tu sei,
Stella io allora mi farei.
Se, fanciulla, l'inferno tu sei,
Per starti unito dannato sarei.

*Da «Petőfi Sándor összes költeményei (Tutte le poesie Sándor Petőfi)»,
Budapest, Ristampa integrale dell'edizione del 1923*

Traduzione © di/Fordította Mario De Bartolomeis

—————
Tóth Árpád
(1886-1928)
—————

EZ A NAP IS

Ez a nap is,
Mint a többi.
Elmúlt. Vége.
Ez az est is,
Mint a többi.
Eljött. Béke.

Szerény béke,
De hálával
Veszem ezt is,
Jó pihenni,
Ha az ember
Csatát vesz is.

Furcsa béke:
Hallgat, talpig
Feketében,
Mint egy titkos
Esti virág,
Mely az ében

Alkonyatban
Nem egyéb, csak
Néma illat,
Mit az ember
Behunyt szemmel
Mélyre szívhat,

—————
Árpád Tóth
(1886-1928)
—————

QUESTO GIORNO PURE

Questo giorno pure,
Come altri
E' passato. Fine.
Questa sera pure,
Come altre
È venuta. Pace.

Umile pace
Ma che grato
Anche accetto,
Bello è il riposo
Pur se l'uomo
La pugna ha perduto.

Strana pace:
Calata nel buio
Essa tace,
Come occulto
Fiore notturno
Che nel crepuscolo

Color ebano
È solamente
Profumo silente
Che l'uomo riesce
Ad occhi chiusi
A fondo aspirare

Elmosódva,
Álmosodva,
Nem keresve,
Milyen lehet
Az illatnak
Szirom-teste:

Szép virág-e,
Mint az ifjú,
Mint a póre
Rózsabimbók
Hajnalszínű,
Gyenge bőre,

Vagy csak fáradt,
Régi rózsa,
Mely reggelre
Széthull némán,
Föld porával
Elkeverve?

Obliando,
Trasognando,
Non chiedendo
Quel profumo
Da che petalo
Si effonda:

D'un bel fiore
Come il giovane,
Come il nudo
Bocciolo di rosa
Color aurora
Dal gracile derma,

O d'una vecchia
Stanca rosa
Che al mattino
In terra si sfoglia
Muta alla polvere
Confondendosi?

DURUZSOLÓ TÚZNÉL

Mint messzi China földjén vasúti bús karambol,
Újságban furcsa hír csak, s nem tépi idegem,
Mert tán nem is való, oly messzi s idegen,
Úgy rémlik most az élet, amely röpül és rombol...

Emlékek látogatnak szelíd gyermekkoromból,
Tünődöm tünt szobákon, szavakon, szíveken;
Emlék! Sok drága szénrajz avatag íveken,
Szénnel a múlt üszkéből, finom porló koromból...

Duzzadva kél a hold künn az alvó, halvány dombról,
S ragyogva leng túl minden vak földi sokadalmon:
Zűrös vásár fölött szép, elszabadult ballon!

Nézem, s tünődő, álmos mosolyom kérdi: vajjon
A tűz duruzsol-e, vagy bánatomat hallom,
Mely karmait bevonta szivemben, és dorombol...

VICINO AL FUOCO CHE SOFFIA

Qual scontro di treni nella Cina lontana
Che è strano trafiletto e non mi sfiora
Ché forse neppur vero, sì alieno e remoto,
Tal ora parmi la vita che vola e si fa vana...

Memorie affiorano dall'infanzia soave,
Vago in perdute stanze, parole, cuori.
Ricordi! Su fogli ingialliti tanti tratti
Di ormai spenti carboni, fuligine fine...

Dal colle pallido che dorme si leva la luna,
Bel pallone sfuggito sul convulso mercato,
E fulgida si libra sulla cieca folla terrena.

La guardo e chiede il mio sorriso trasognato:
Che soffia è il fuoco oppure è la mia pena,
Che inguainate in cuor le unghie, fa le fusa?

ÚJ TAVASZIG VAGY A HALÁLIG

Új-Tátrafüred

Most, hogy megint útfélre estem,
Eltünődöm e téli esten,
Mi volt az élet, uramisten?

Mi volt? ez volt: sok fénytelenység,
Fakó robot és kénytelenység,
Száz bús határ reménytelenység.

Borult egek kevés azúrral,
Koldus pajtáság pár nagy úrral,
Pár ajult nóta, tépett húrral.

Egy-két vad mámor nyoszolyája,
Egy-két asszony jó, meleg szája; -
Volt, nincs. Csöndes a szívem tája.

Most itt ülök, roppant hegyek közt,
Betegen a többi beteg közt,
Múltnak háttal, halállal szemközt.

Lesz-e máskép? várjam? ne várjam?
Lassan szétszéled a homályban
Bitang jószágom, kedvem, vágyam.

Nyomukban, mint fekete bundás,
Begyűrt süvegű öreg kondás,
Hallgatva ballag a lemondás.

SINO ALLA PRIMAVERA OD ALLA MORTE

Új-Tátrafüred

Or che di strada ancora sono uscito
In questa sera d'inverno io mi chiedo
Cos'è stata la vita, mio Signore?

Questo essa è stata: tanta opacità
Spento tributo e gran necessità
Limiti tristi a cento, disperati.

Cieli coperti con poco d'azzurro,
Questua amicizia con due signoroni,
Di corda lisa due note svenevoli.

Di talamo un paio d'ebbrezze selvagge,
Di donna un paio di belle labbra calde,
Vero, non vero; il mio cuore ora tace.

Adesso siedo tra monti maestosi,
Malato in mezzo ad altri malati:
Spalle al passato, alla morte dinanzi.

Sarà diverso? Dovrò attenderlo forse?
Nell'ombra sbandano senza padrone
Lenti i miei averi, aneliti, ideali.

Le loro orme, qual nero impellicciato,
Segue un vecchio porcaio incappucciato,
Piano s'avanza muta la rinuncia.

S mégis, a csönd-paplanú télben,
Nagy nyugalom évadját élem -
Érzem, az Isten gondol vélem.

Mint a bokrok setét bogyókkal,
A hó alatt zamatozókkal,
Megrakva szívem hűvös jókkal.

Hogy mire jókkal, majd megválík,
Mire a hó gyapja lemállík,
Új tavaszig vagy a halálíg.

Fekszem megadva, béken, resten,
S néz rám, át a végtelen esten,
Tűnődve sorsomon, az Isten.

Nell'inverno dalla coltre silente
Però vivo una stagione di pace,
Io lo sento che Dio pensa con me.

Come i cespugli con le scure bacche
Sotto la neve serbano l'aroma,
Colmo il mio cuore è di fresche bellezze.

A che sarà servito non sapremo
Sinché di neve il manto non si sfalda,
Sino alla primavera od alla morte.

In pace giaccio, pigro, rassegnato,
E mi osserva dalla sera infinita
La mia sorte meditando il Signore.

Traduzioni © di/Fordította Mario De Bartolomeis

ARANY FELHŐ

Arany felhő az égen,
Hova száll, hova száll?
Fekszem az esti réten,
A fűvön, a setéten,
Hallgat a táj.

Arany felhő az égen
Tova száll, tova száll,
Egy szív az esti réten,
A fűvön, a setéten,
Hallgatva fáj.

NUVOLA D'ORO

La nuvola d'oro sul cielo
Dove va? Dove va?
Io giaccio sul prato di sera
Nell'oscurità sull'erba,
Tace la campagna.

La nuvola d'oro sul cielo
Se ne va, se ne va,
Un cuore sul prato di sera
Nell'oscurità sull'erba
Tacendo duole.

MEDDŐ ÓRÁN

Magam vagyok.
Nagyon.
Kicsordul a könnyem.
Hagyom.
Viaszos vászon az asztalomon,
Faricskások lomhán egy dalon,
Vézna, szájalmas figura én.
Én, én.
S magam vagyok a föld kerekén.

NELL'ORA INFRUTTUOSA

Sono solo.
Tanto.
Le mie lagrime sgorgano.
Le lascio.
Una tela cerata sul mio tavolo,
Sto fabbricando pigramente un canto,
Io, un personaggio macilento, pietoso,
Io, io.
E sono solo in tutto l'Universo.

Traduzioni © di/Fordította Melinda Tamás-Tarr

SÓHAJFÉLE

A messzeség
Egy percre csupa lila láng:
Tündérvidek.

Vágyam is ég,
Mint alkonyi... nyulánk
Nyírfaderék.

Aztán kiég,
Színt, vágyat elnyel a falánk,
Nagy szürkeség.

Mily gyors a vég!
Csak egyszer, szép tüzes világ,
Kigyúlsz-e még?

COME UN SOSPIRO

La lontananza
Per un momento è lilla fiamma,
Terra fatata.

S'infiamma anche l'anelito mio,
Come di betulla snello tronco
Rivolto ad occaso.

Poi ardendo consuma,
Inghiotta brama e colore
Il gran vorace grigiore.

Che veloce la fine!
Bel mondo rovente, una volta soltanto
Perché ancor non t'infiammi?

GESZTENYEFA-PAGODA

Mint halk csapatban szürke nyest,
A hegyre kúszik már az est,
S a bokrok alján meglapul:
Itt-ott egy-egy halk fény kigyúl,
S a vak bozóton átremeg:
Lámpák vagy bús állatszemek?
Kék fák közé most jer velem,
Hol minden árny és rejtelem,
És minden mély törzs mély csoda,
Nézd! gesztenyefa-pagoda!
Lombja mélyén egész sereg
Zeg-zug, mint száz szentély-üreg,
S bent apró virágoszlopok
Halvány ivor-szine lobog.
Üljünk le itt e szent helyen,
Öledbe hadd tegyem fejem;
Agyamban alszik gond, szitok,
Most áhítatot áhítok,
Szárnyat, röpítőt és puhát,
Levetni a bús test-csuhát,
Nehéz szívem elejteni,
A fájó Én-t felejteni.
Így-így! tedd fömre most szelíd,
Halk Veronika-kezeid,
Ne bánd, hogy szól már a kuvik,
S hogy már a hold is elbuvik,
Csak ringass, lágyan, csöndesen,
Míg jó majd halkan, könnyesen
Az ébredés, mint bús, csodás,
Furcsa, ámult feltámadás...

PAGODA DI CASTAGNO

Qual somnesso stuolo di grigie faine
Ormai la sera striscia sul monte
E sotto i cespugli s'acquatta.
Lumi s'accendono tenui qua e là,
Tremuli attraverso il cieco cespuglio:
Sono luci o tristi occhi di bestia?
Tra alberi azzurri vieni ora con me,
Ove tutto è ombra e mistero
Ed ogni tronco cavo, prodigio profondo,
Guarda, pagoda è di castagno!
Nel fitto fogliame in gran numero
Nicchie, come cento cavi sacrari,
E minuti in essi ondeggiano cippi
Dal pallido colore d'avorio.
Sediamoci in questo luogo santo,
Lascia ti posi in grembo il mio capo:
Affanno ed obbrobrio in me dormono.
Ardente ora ho il desiderio,
Soffice ala portante,
Di sfilarmi il triste manto del corpo,
Di lasciar cadere il grave mio cuore,
Di scordare il dolente IO.
Così! Così! Posami sul capo le dolci
Tue mani di somnessa Veronica,
E non darti pena se già canta la civetta,
Se ormai anche la luna si cela,
Ma cullami in silenzio, mollemente
Sin quando adagio, lacrimosamente
Il risveglio verrà: triste, prodigiosa,
Strana, trasecolata resurrezione...

Traduzioni © di/Fordította Melinda Tamás-Tarr e Mario De Bartolomeis

ELÉGIA EGY REKETTYESBOKORHOZ

Elnyúlok a hegyen, hanyatt a fűbe fekve,
S tömött arany diszét fejem fölé lehajtja
A csónakos virágú, karcsú szelíd rekettye,
Sok, sok ringó virág, száz apró légi sajka.
S én árva óriásként nézek rájuk, s nehéz
Szívemből míg felér bús ajkamra a sóhaj,
Vihar már nékik az, váratlan sodru vész,
S megreszket az egész szelíd arany hajóraj.

Boldog, boldog hajók, vidám lengők a gazdag
Nyárvégi délután nyugalmas kék legén,
Tűrjétek kedvesen, ha sóhajjal riasztgat
A lomha óriás, hisz oly borús szegény.
Tűrjétek kedvesen, ha lelkének komor
Bányáiból a bú vihedere kereng fel,
Ti nem tudjátok azt, mily mondhatlan nyomor
Aknáit rejti egy ily árva szörny, egy - ember!

Ti ringtok csendesesen, s hűs, ezüst záporok
S a sűrű napsugár forró arany verése
Gond nélkül gazdaguló mélyetekig csorog,
Méz- s illatrakománnyal teljülvén gyenge rése;
Ti súlyos, drága gyöngyként a hajnal harmatát
Gyűjtitek, s nem bolyongtok testetlen kincs után,
Sok lehetetlen vágnak keresni gyarmatát
Az öntudat nem üz, a konok kapitány.

ELEGIA PER UN CESPUGLIO DI GINESTRA

Mi sdraio sul monte, supino nell'erba,
E sul capo mio colmo di fronzoli d'oro si china
L'esile dolce ginestra dai fiori a scafo,
Tanti fiori ondeggianti, cento minute aeree barchette.
Io le guardo qual solitario gigante e dal cuore
Mio grave come giunge alle labbra mie tristi il sospiro,
Procella già quello è per esse, inattesa impetuosa tempesta,
E trema l'intero soave sciame d'oro di barche.

Felici, beati legni oscillanti festosi nel quieto
Glaucò aere del pieno meriggio di fine estate,
Abbate pazienza se sospirando vi spaventa
Il pigro gigante, ché sì turbato è il misero.
Abbate pazienza se dal cupo fondo
Della sua anima turbina la tempesta,
Voi non sapete quali abissi d'angustia
Indicibile cela un tal mostro solingo, un - uomo!

Oscillate quietamente, i freschi scrosci d'argento
Ed i fitti roventi bagliori del sole dorato
Giungono leggeri sino al vostro apice ornato,
Di miele e profumo colmandovi l'esile varco;
Raccogliete come care gravi perle la rugiada
Dell'alba, e non vagate dietro un tesoro irrealé,
Non vi spinge in cerca del reame di tante false
Brame il capitano caparbio, la coscienza.

Én is hajó vagyok, de melynek minden ízét
A kínok vasszőge szorítja össze testté,
S melyet a vad hajós örült utakra visz szét,
Nem hagyva lágy öbölben ringatni búját restté,
Bár fájó szögeit már a létentúli lét
Titkos mágneshegyének szelíd deleje vonzza:
A néma szirteken békén omolni szét
S nem lenni zord utak hörgő és horzsolts roncsa.

És hát a többiek? ... a testvér-emberek,
E hányódó, törött vagy undok, kapzsi bárkák,
Kiket komisz vitorlák vagy bús vértengerek
Rettentő sodra visz: kalózok s könnyes árvák, -
Ó, a vér s könny modern özönvizébe vetve
Mily szörnyű sors a sok szegény emberhajójé:
Tán mind elpusztulunk, s nincs, nincs közöttünk egy se,
Kit boldog Ararát várhatna, tiszta Nőé.

Tán mind elpusztulunk, s az elcsitult világon
Csak miriád virág szelíd sajkája leng:
Szivárvány lenn a fűben, szivárvány fenn az ágon,
Egy néma ünnepély, e m b e r - u t á n i csend,
Egy boldog remegés, és felpiheg sohajtva
A fájó őanyag: immár a kinnak vége!
S reszketve megnyílik egy lótusz szűzi ajka,
S kileng a boldog légbe a hósزín szárnyu Béke.

(Tóth Árpád. Összes versei, versfordításai és novellái, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1971)

Anch'io sono barca di cui però ogni pezzo
Tenuto è in un sol corpo dai chiodi delle pene
E che il fiero nocchiero all'impazzata guida ovunque
Invece di farla cullare sino a pigrizia nella baia mite,
Benché il dolce fluido del segreto monte magnetico
Della vita trascendente ormai attiri i suoi chiodi
Dolenti a rovinare su muti scogli in pace e non sia
Rottame graffiato e rantolante di feroci vie.

E allora gli altri? ... gli uomini fratelli,
Queste sballottate, peste o abiette, cupide barche
Portate da orrenda corrente di velacce o di laghi
Tristi di sangue pirati sono ed orfani lacrimosi, -
Oh seminando nel moderno diluvio di sangue e di lacrime
Che fato atroce spetta ai tanti tristi uomini barche!
Forse tutti morremo e nessuno, nessuno è tra noi
Che puro Noè un felice Ararat possa aspettarsi!

Forse tutti morremo e sul mondo acquietato
Ondeggerà solo una miriade di dolci barchette di fiori:
Arcobaleno giù nell'erba, arcobaleno su nel ramo,
Muta festa sarà il p o s t u m a n o silenzio,
Felice tremito, ed ansimerà sospirando
La dolente materia primitiva: ormai fine allo strazio!
Tremula si schiuderà la vergine bocca del loto
E nell'aria felice si libererà la candida ala della Pace.

Traduzione © di Melinda Tamás-Tarr

Dal volume «Tóth Árpád. Összes versei, versfordításai és novellái (tutte le poesie, traduzioni liriche e le novelle)», Szépirodalmi Könyvkiadó, 1971)

Füst Milán
(1888-1967)

EGY HELLENISTA ARAB KÖLTŐ BÚCSÚVERSE

Ó én völgyem, hegyem,
S ó én szép, barna feleségem,
S ó lány, légi kéz, mely végigsimítottad homlokomat,
S ti éjszaka örvényei s fekete tüzei szívemnek,
S félelmek anyja, te hármás Hekaté, -

Én elmegyek, én elmegyek, örökre búcsúzom,
S nincs gyermeki báj, amely kicsalna síromból
S barna lánynak panasza, mely mosolyra készítené ajkam,
Mert néma lettem, mint a föld,
S néhány évszázad múlva felszánt a földművelő
S csontjaim porát a szél összekavarja.

(Füst Milán. Összes versei, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1972.)

Füst Milán
(1888-1967)

ADDIO IN VERSI D'UN POETA ARABO ELLENISTA

Mia valle, mio monte,
Mia bella moglie bruna,
Molle eterea mano che carezzasti la mia fronte,
Abissi della notte e neri fuochi del mio cuore,
Tu madre di ansie triviale Ecate,-

Vado, vado, addio per sempre.
Non vezzo di bimbo mi edurrà dalla tomba,
Non lamento di bruna fanciulla muoverà le mie labbra al sorriso
Ché muto sarò, come le terra.
Tra secoli arerà l'agricoltore
E delle mie ossa perderà il vento la polvere.

Traduzione © di/Forditotta Mario De Bartolomeis

*Dal vol. «Összes versei (tutte le poesie) di Füst Milán,
Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1972.)*

Kassák Lajos
(1887-1967)

MONOTON

Eső esik
esik az eső
mintha
opál gyöngyök
hullanának
az ég
fekete kötényéből
esik az eső
esik
esik
esik.

Lajos Kassák
(1887-1967)

MONOTONO

Cade cadente
cade la pioggia
come
opali perle
cadessero
dal nero
grembiule del cielo
cade la pioggia
cade
cade
cade.

FELAJÁNLOTT BÉKE

Ha elmész
az a te dolgod.

De nem miattad
sír majd a szél
a tulipánok
nem miattad csukják be
szirmaikat.

Nélküled maradok
és kicsépelem
termésem maradékát.

Ha éhes leszel
szállj ablakom párkányára
tisztá búza lesz ott
s én jó étvágyat kívánok hozzá.

PROPOSTA DI PACE

Fatti tuoi
se vai via.

Ma non per te
i venti piangeranno
i tulipani
i petali non per te
chiuderanno.

Di te resto senza
e del mio raccolto
batterò la semenza.

Quando affamato tu sarai
al mio davanzale volerai
buon grano vi troverai
e il mio buon appetito riceverai.

A VAK SÓHAJA

Éjszaka van
éjszaka van
fekete éjszaka van
iszapos éjszaka van
éjszaka van
éjszaka van
mindig
éjszaka van.

IL SOSPIRO DEL CIECO

È notte
è notte
è notte tetra
è notte melmosa
è notte
è notte
sempre
è notte.

VELED VAGYOK

Előtted megyek
te én előttem
a koranap aranylánca
csilingel kezemen.

Hová mégy - kérdezem
feleled - nem tudom.

Siettetném lépteim
de te jobban sietsz.

Előtted én
te én előttem.

Egy kapu előtt mégis megállunk.

Megcsókollak
te nekem adsz csókot
aztán elindulsz szótlanul
és magaddal viszed életem.

(Kassák Lajos. Válogatott versek, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1973.)

CON TE SONO

Ti vado avanti
tu a me davanti
del primo sole l'aurea catena
nella mano mi tintinna.

Dove vai chiedo
rispondi non so.

Più in fretta i miei passi darei
ma tu meglio li affretti dei miei.

Io a te davanti
tu a me davanti.

A una porta comunque sostiamo.

Ti bacio
tu mi dai un bacio
poi senza parlare vai via
e la vita mia con te porti via.

Traduzioni/Fordítások © di Mario De Bartolomeis

_____
Erdélyi József
(1896-1978)

CSENDES ESŐ

Hull az eső nagycsendesen,
Nem jár az úton senki sem;
Én járok csak, én is gyalog, -
De én senkifia vagyok!

Nem is vagyok: a világ van.
S mi vagyok én a világban?
Gyarló állat, elmúlandó,
Föld porából elporlandó.

Minden vagyok amit látok,
Mégsem bírom a világot.
Haj, ha vele egy lehetnék!
Ha mégegyszer megszületnék...

Jobb is lenne kőnek inkább,
Hogy belőlem kifaragnák
Bús fiát az igazságnak,
Bitóján a hazugságnak!...

Hull az eső nagycsendesen,
Nem jár az úton senkisésem;
Én járok csak, én is gyalog -
De én senkifia vagyok!...

(Erdélyi József: Cirokhegedű, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1972)

_____
József Erdélyi
(1896-1978)

PIOGGIA SILENZIOSA

Cade la pioggia pian pianino,
per la via non passa nessuno;
solo io giro, io cammino, -
ma sono figlio di nessuno!

Neppure esisto: esiste il mondo.
E che sono io al mondo?
Misera bestia che sparirà,
che nella polvere tornerà.

Tutto sono quel che vedo
Ed il mondo neppure possiedo.
Se tutt'uno ad esso io fossi!
Se di nuovo io nascessi...

Meglio pietra pur sarebbe
Ché da me si scolpirebbe
Triste figlio di verità
Su una forca di falsità!...

Cade la pioggia pian pianino,
per la via non passa nessuno;
solo io giro, io cammino -
ma sono figlio di nessuno!...

Traduzione © di/Fordította Mario De Bartolomeis

Dal vol. «Cirokhegedű» di Erdélyi József, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1972)

_____
Szabó Lőrinc
(1900-1957)
_____

MINDENÜTT OTT VAGY

Mindenütt ott vagy, ahol valaha
tudtalak, láttalak, szerettelek:
út, orom, erdő veled integet,
faluk és város, nappal s éjszaka
folyton idéz, őszi hegy téli hava,
vízpart s vonatfütyty, s mindben ott remeg
az első vágy s a tartó örület
huszonöt kigyúlt tavasza, nyara.
Mindenütt megvagy: mint virágözön
borítod életemet, friss öröm,
frissítő ifjúságom, gyönyöröm:
minden mindenütt veled ostromol,
de mindig feljajdul a halk sikoly:
a sok Mindenütt mindenütt Sehöl!

(«A huszonhatodik év» II./9.)

_____
Lőrinc Szabó
(1900-1957)
_____

TU SEI DAPPERTUTTO

Tu sei dappertutto ove io mai
T'ho saputo, t'ho visto, t'ho amato:
Di te dicono strade, vette, boschi,
Città o borgo, notte o giorno è continuo
Richiamo, neve d'autunno sul monte,
Riva o fischio di treno ed ovunque
Le venticinque primavere e estati
Vibrano del primo folle anelito eterno.
Sei ovunque: d'un diluvio fiorito
Tu m'inondi la vita, fresca gioia,
Giovanile mia frescura, delizia.
Con te tutto è assedio dovunque
Ma mi sale sempre il grido somnesso:
Nulla ovunque sono i tanti Dovunque!

(Da «A huszonhatodik év» II/9)

Traduzione © di/Forditotta Melinda Tamás-Tarr

KÜLÖNBÉKE

Ördögöt angyal, a gonoszokat
Gyűlöltem előbb, a gazdagokat;
Aztán mindenkit. Megútáltam és
Megvettem az embert, az egész
Földi förtelmet, s álmot, hiteket,
Igazságot, a hiú képzelet
Szépelgéseit, a bérenc agyat,
A bölcs s buta magyarázatokat,
Tömeget, egyént. Aztán az idő
És a közöny, a fertőtlenítő,
Lefojtotta öngyilkos lázamat:
Harminchárom évnyi tapasztalat
Után mint vigasztalan harcteret
Jártam a mocskos, leprás életet:
Különbékém, keserű remete,
Vállat vont és dolgozott: semmi se
Vonzotta már, csak a kivételek
És - mint végső remény - a gyermekek.

(«Tücsökzene», 1947-1957)

PACE SEPARATA

Odiai dapprima come angelo il male,
Odiai dapprima qual demone i ricchi;
In seguito odiai tutti. Detestai
Ed aborrii l'umanità, l'intera
Meschinità di questa terra, sogno,
Fede e giustizia, affettate mossette
Di fatuo orgoglio, il venale intelletto,
Le dissennate e prudenti ragioni,
La folla e l'individuo. Ma poi il tempo
E l'indolenza, i guaritori eterni,
La mia febbre suicida debellarono;
Dopo trentatré anni d'esperienza,
Qual campo desolato di battaglia,
Vissi la vita lurida e lebbrosa:
La separata mia pace, eremita
Amaro, alzò le spalle e lavorò.
Ormai solo l'attrassero i ritiri,
Ed i bambini, l'eterna speranza.

Da «Tücsökzene (Musica di grilli)» (1947-1957)
Traduzione © di/Fordította Mario De Bartolomeis

NEFELEJCS

A virágokból először a kék
nefelejcs tetszett: azt a szép nevét
külön is megszerettem, hogy olyan
beszélgetős és hogy értelme van:
szinte rászól az emberre vele,
úgy kér (s nyilván fontos neki, ugye,
ha kéri?), hogy: ne felejts! Többnyire
jól hallottam, egész világosan,
égszín hangját, néha meg én magam
sugtam, vagy nem is sugtam, csak olyan
nagyon vártam már, hogy tán a szívem
szólt helyette vagy éppen a fülem:
ilyenkor nem tudtam, képzelem-e
vagy tényleg csalok, neki, a neve
mondásával?... De még ha csalok is,
nyugtattam meg magamat, az a kis
segítség semmi, hisz úgy szeretem;
s dehogy felejttem, nem én, sohasem!

NONTISCORDARDIMÉ

Tra i fiori ho il blu io prediletto
Nontiscordardimé: quel suo bel nome
in cuor mio ho amato perché è tanto
espressivo ed a ragione, quasi l'uomo
in guardia esso mettesse quando chiede
(ed è certo importante se lo chiede):
non ti scordar di me! Bene sentito
ho il più delle volte e chiaramente
il suono suo celeste, sussurrato
l'ho forse io stesso talora, anzi no,
solo ormai l'ho tanto atteso che il cuore
mio l'ha forse scandito o il mio udito:
non sapevo ad ogni modo o immaginavo
di tradire lui dicendone il nome...
Ma anche se tradisco, io del tutto
tranquillo sono e pur se quell'aiuto
è piccolo e da nulla l'amo tanto:
e non lo scordo certo, io, giammai!

Traduzione © di/Fordította Melinda Tamás-Tarr

LELKEKNEK EGYESSÉGE

Ha tudott rólad, aki csokol, és
Ha tudom, hogy rád gondol: téged éltet,
S te beleköltözöl, édes kisértet,
És az idézett és aki idéz,
Egymást növeli: lelkeknek mesés
Egyessége ez, oly keveredések
Tükörjátéka, amikkel az élet
Máskor csak lopva s kényszerből igéz:
Hűség s hűtlenség jajdul össze bennem
Féltékeny és oldozó szeretetben
(kettőben három és három az egyben!)
S mint túlvilág kérdi a pillanat,
Hogy ami még te, már az se te? - Vagy,
Hogy ami nem te, még az is te vagy?

(«A huszonhatodik év», 1956)

UNIONE D'ANIME

Se chi mi bacia sapeva di te
E se so che ti pensa! Ti fa vivere
E tu trasmigri in lei, dolce fantasma,
E v'accrescete a vicenda, evocata
E evocatrice: questa è una fiabesca
Unione d'anime, gioco di specchi
E mescolanze a mezzo cui la vita
A forza ancora ammalia e occultamente.
Infedeltà e fedeltà mi gemono
In un amore geloso e struggente
(tre in due noi siamo e tre siamo nell'uno!)
E come l'aldilà chiede l'istante,
Quella che ancor sei tu, già non sei quella,
O quella che non sei, sei pure quella?

Da «A huszonhatodik év (Ventiseiesimo anno)» (1956)

Traduzione © di/Fordította Mario De Bartolomeis

SZERETLEK

Szeretlek, szeretlek, szeretlek,
egész nap kutatlak, kereslek,
egész nap sírok a testedért,
szomorú kedves a kedvesért,
egész nap csókolom testedet,
csókolom minden percedet.

Minden percedet csókolom,
nem múlik ízéd az ajkamon,
csókolom a földet, ahol jársz,
csókolom a percet, mikor vársz,
messziről kutatlak, kereslek,
szeretlek, szeretlek, szeretlek.

IO TI AMO

Io ti amo, io t'amo, io t'amo,
Tutto il giorno con gli occhi ti cerco,
Tutto il giorno rimpiangio il tuo corpo,
Triste amato per la propria amata,
Tutto il giorno io bacio il tuo corpo,
Io ti bacio a qualunque minuto.

Qualunque tuo minuto io bacio,
Dalle labbra il tuo sapor non mi scema,
Dove passi tu la terra io bacio,
Il minuto quando aspetti io bacio,
Di lontano io ti scruto, ti cerco,
Io ti amo, io t'amo, io t'amo.

Traduzione © di/Fordította Melinda Tamás-Tarr e Mario De Bartolomeis

Zubor István
(1902-1968)

TAVASZ!

Szeretnék hulló csillagot látni,
Szeretnék hervadt levélen járni,
Szeretnék hűvös, őszi szélben
Árván kószálni őszi éjben.

Szeretném tudni, hogy az idő haladt
S tavasz is, már is mögöttem maradt!

De nem lehet...!
A lábaim alatt

Sárrá halt el a márciusi hó,
A bokrokon is rügyek fakadnak...

S én szomorú sejtésekkel
Nekiindulok a tavasznak.

(<http://www.fsz.bme.hu/mtsz/irodalom/versek.htm>)

István Zubor
(1902-1968)

PRIMAVERA!

Vorrei vedere una stella cadente,
Vorrei pestare una foglia morente,
Vorrei nel fresco del vento autunnale
Solitario nella notte vagare.

Vorrei sapere che il tempo è passato
E primavera anche ho superato!

Ma non posso...!
Al mio passo

Le nevi di marzo in fango svaniscono,
Anche nei cespugli gemme fioriscono...

E di tristezze grandi io presago
Verso la primavera mi dirigo.

Traduzione © di/Fordította Mario De Bartolomeis

Dal sito <http://www.fsz.bme.hu/mtsz/irodalom/versek.htm>

KORTÁRSÁK

_____ Tolnai Bíró Ábel _____
(1928-)

HA ISTEN LENNÉK

Ha én Isten lennék,
Mindenkinek megadnám, amit kér.
Én lennék az adakozó kenyér.

Ha én Isten lennék,
Mindenkitől elvenném, ami fáj,
És nem lennék az embernek talány.

Ha én Isten lennék,
Leszállnék közéjük parolára,
És nem zárnám reményeik kalodába.

(1950. február 21.)

CONTEMPORANEI

_____ Ábel Tolnai Bíró _____
(1928-)

SE DIO IO FOSSI

Se Dio io fossi
Quanto richiesto a ognuno io darei.
Il pane generoso io sarei.

Se Dio io fossi
Quanto è dolore a ognuno toglierei,
Per gli uomini mistero non sarei.

Se Dio io fossi
La mano a tender loro scenderei,
La speme loro ai ceppi non porrei.

(21 febbraio 1950)

A JÓ ÖREG NAP

Évezredek óta rója az utat
Reggeltől estig keres és kutat.

Sokszor látogatja strandok tájait,
S végigsimogatja a nők bájait.

Ám fáradt lábakkal nászágyába szállva,
Kellő büntudattal pirul a pofája.

Kecskemétről utazva haza 1989. augusztus 29-e alkonyatján.

IL BUON VECCHIO SOLE

Egli percorre da millenni la strada
Da mane a sera cerca ed indaga.

Bazzica molto i paraggi di spiagge
E delle donne carezza le grazie.

Posando al talamo stanche le gambe
Del giusto arrossa *mea culpa* le gote.

Da Kecskemét verso casa al tramonto del 29 agosto 1989.

Traduzioni © di/Fordította Mario De Bartolomeis

_____ Kemény Géza _____

(1937-2001)

EL NE RÖPPENJ...!

Büvöllek bűvölet ellen,
el ne röppenj, szép szerelmem!
Fogyó holddal el ne fogyjál,
Tőlem el se távolodjál!

Kis kezed ha füvet borzol,
minden szál gaz imát mormol,
tejét adja a bányafelhő,
hajlik lábához az erdő,
bokor suttyan, szálfá retteg:
Jaj, ne fuss el, úgy szeretlek!

(1955)

_____ Géza Kemény _____

(1937-2001)

NON VOLARE VIA...!

Scongiuri ti faccio contro malia,
Mio bell'amore, non volare via!
Non svanire con la luna calante,
Da me non farti nemmeno distante!

Se la manina tua l'erba scompone
Borbotta ogni filo preci birbone,
Da nube a pecora latte a te scende,
Il bosco intero ai tuoi piedi protende,
Tremano i tronchi, striscia il cespuglio:
Non scappare, quanto bene ti voglio!

(1955)

VAN EGY NAGY FA,

aranyló, nagy fa:

a világ álmodik alatta.
Ezer évenként ha megébred,
kondul a hold tornyán az éjnek.

S amott, a messzi égi lápon
fázós csillag a madárlábnym.
Hajnalodván megtelik éggel,
s eggyé sápadt szittyós vizével.

Van egy nagy fa, aranyló, nagy fa,
fölcsipog a világ alatta,
s dallal telik meg minden ága:
az égnek madár a világa.

(2001)

V'È UN GRAN ALBERO,

dagli aurei barbagli:

vi sogna il mondo che sotto stagli.
Quando ad ogni millennio si desta
rintocca a notte su torre di luna.

E là in palude celeste lontana
freddosa stella è d'uccello l'impronta.
Di cielo colmasi al fare dell'alba
e insieme d'acqua giuncosa scialba.

V'è un gran albero, dagli aurei barbagli,
vi becca il mondo che sotto stagli,
ed ogni ramo di canto ne investe:
il suo mondo è uccello celeste.

(2001)

Traduzioni © di/Fordította Melinda Tamás-Tarr e Mario De Bartolomeis

Tamás-Tarr Melinda

(1953-)

HONTALAN

Mikor valaki mondja:
«Szerencsés vagy,
két hazád van!» -
nem is tudja,
mennyire bánt
ezen megállapítása...

Két haza!
Bár ezt mondhatnám!
De nem így van -
s gyötör a hontalanság.

Igaz, kettős az én jogállapotom:
magyar s olasz állampolgár vagyok...
De Magyarország már csak
külföldinek tart engemet,
s itt ezen a félszigeten
még nem vagyok olasz egyed.

Két haza!...
De groteszk egy helyzet!
Valójában nem vagyok
más csak gyökértelen ember:
Nem tartozom már
a magyarok földjéhez, -
s új hazámban
Itáliában
nem eresztettem gyökeret...

Melinda Tamás-Tarr

(1953-)

APOLIDE

Quando qualcuno mi dice:
«Sei fortunata, hai due patrie!» -
non lo sa neanche
quanto mi ferisca
questa frase...

Due patrie!...
magari, potessi dire!
Ma non è così -
e mi sento apolide.

È vero,
ho la doppia cittadinanza:
l'ungherese ed italiana...
Ma per l'Ungheria
son già solo straniera,
e qui in questa penisola
non son ancora italiana...

Due patrie!
Che grottesca situazione!
Ma in realtà son soltanto
senza radice: non appartengo
più al corpo della terra magiara, -
non son ancora ben radicata
in Italia, nella mia nuova patria...

ÓH, FERRARA

Óh, Ferrara, te a Pó-síkság
Csipkerózsika álmát szunnyadó
szép Este-város, engedj magadhoz,
s ne légy oly kegyetlen hozzám!...

Te rideg s kíméletlen vagy
a nem ferrarai polgárokkal,
akárcsak velem, ki mindent megtesz
hogy hozzád méltó leányod lehessen.

De te nem óhajtasz engem,
sőt, még számításba sem veszel,
s évek-évek után sem jut nekem más,
mint a sorozatos megaláztatás.

Egy hiú hercegnő vagy, nem más,
s a gögödtől még meg is vakultál,
százados, lelketlen lényed
jégszívű vidékiek teremtménye.

*Ezen versek eredetileg olasz nyelven készültek.
Fordította © Bonaniné Tamás-Tarr Melinda*

OH, FERRARA...

Città-Estense, oh, Ferrara
tu, Bella addormentata
della pianura padana
adottami, non essere spietata...

Tu sei rigida, crudele
con la gente non ferrarese
come me che cerca di essere
una tua figlia degna di te...

Ma tu non mi prendi,
neanche consideri,
e anno dopo anno
mi umili soltanto...

Sei una duchessa vanitosa,
e dalla superbia anche cieca,
priva di sentimenti,
posseduta da secoli
dai provinciali gelidi...

*Queste due poesie sono state create originariamente in italiano.
Traduzione dall'italiano © di Melinda Tamás-Tarr*

MEGTÖRT VARÁZS

(Lélektől lélekig fájdalmas üzenet)

Eljött az éjfél s beles a sötét lélek-ablakon
Eső zuhog, sűrű nagy fekete eső, monoton.
Kettőtört a varázs édes-izgalmas bűvköre
S tompa húrja sajdul-zendül szomorú lelkemnek.

Félek, talán többé már nem pengethetem soha,
Nehéz, fájó szívem fáradtan-lomhán megdobban.
Lelkem titkos zúgának örökkön szunnyadó álma
Gonosz lidércek kegyetlen fényének marcangja.

Szép volt, be kár, az álom-lovag tüstént ellillant
A röpke öröm édes kelyhe kiürült egy perc alatt.
Gonosz árnyak tréfát üznek kegyetlen-kacagva
S zokogva zokogom: én pedig ezt nem akartam!

Tudom: a ritka csillag itt volt, lebegett felettem,
Isten-küldte örökdő drága fény átölelte lelkemet.
Felé nyújthattam volna vágyva-remegő tenyerem,
S mit tettem? Csak porba hullni hagytam fénytelen.

Hívó lobogó tűz soha többé már nem lobban?
Óh, én kétkedő fereg mit tettem akaratlan?
S most a rokon-lelkek együtt zendülő harmóniája
Nem más mint szakadt húrok nyekergő kínlódása.

Mit ér a bölcsék bölcsessége?! Óh, bizony hasztalan
Ha egy ritka drágakincset meggondolatlan eltaszítanak!
Elmúlt az éjfél... s a reggel sem hozott változást...
Eső zuhog, nagy fekete eső... Se csillag, se napsugár (!!)...

INCANTO SPEZZATO

(Dolente messaggio da anima ad anima)

Viene mezzanotte a spiare la nera finestra dell'anima
Piove a diretto, gran fitta pioggia, nera, monotona.
L'eccitante dolce cerchio dell'incanto s'è infranto
E cupa suona la sorda corda del mio animo mesto.

Ho paura che mai più io possa farla vibrare,
Piano batte affranto il grave dolente mio cuore.
L'eterno sogno celato nel più segreto dell'anima
Dei guizzi atroci di malvagi folletti ora è preda.

Che bello, peccato! Il cavaliere del sogno è presto svanito,
Il calice dolce della gioia fugace in un attimo è vuoto.
Con ghigni atroci e crudeli, maligne ombre mi irridono
Ed io piangendo singhiozzo: non era quel che volevo!

Lo so, la stella rara qui era, su di me si librava,
Cara vigile luce divina inviata a cingermi l'anima.
A lei il tremulo cavo della mano potevo tendere ardente
E invece ho lasciato che nella polvere si spegnesse cadente.

Mai più dunque la vampa d'un vivo fuoco invitante?
Oh, io verme dubbioso cos'ho fatto, incosciente!
L'armonia del fraseggio concorde delle anime gemelle
Ora è solo un dissonante tormento di corde recise.

Cosa vale la saggezza dei saggi? Nulla sicuro
Se rifiutiamo sbadati un tesoro raro sì caro!
Mezzanotte è passata... e dal mattino risposta non viene...
Diluvia, gran nera pioggia ... Né stella, né raggio di sole (!!)...

Traduzione © di/Fordította Mario De Bartolomeis

CÍM NÉLKÜL

«Szeretnék meghalni Téged szeretve,
de elkerülni, hogy mások szenvedjenek.»

Szempilláim elnehezültek,
Fátyolossá vált a szemem,
Fagyos-jeges kéz érintette
Most éppen újraéledt lelkem.

Hol van a ragyogó tarka rét?
S a lebegő kicsi lepke?
Nincs más mint csak korom-sötétség
S jeges szél fagyasztja szívem.

Immár ijesztő, mély csönd honol,
Az égen sincsenek csillagok,
Eltűntek egy pillanat alatt
S az *Esthajnali* is lezuhant...

Itt küldöm három könnycseppemet,
Mely éjjel a lelkemből fakadt,
Szívem húrja nagyot pattant,
Éles, fájdalmas, nagy robajjal.

***

De azért mégis örvendezem,
Mert szerelme itt van lelkemben,
Amely még forróbb és nemesebb,
Tanu: a tegnapi üzenet!

*A ferrarai «Con gli occhi di ieri e di oggi (Tegnap és a ma szemével)» c.
Irodalmi Pályázati Díj harmadik helyezésével díjazott vers (2002. május 2.)*

SENZA TITOLO

«Vorrei te amando morire
per non fare altri soffrire.»

Le mie ciglia ora sono pesanti,
Agli occhi un velo m'è sceso davanti,
Il gelo d'una mano ha sfiorato
Il mio animo appena rinato.

Dov'è il fulgido prato sgargiante?
E la piccola farfalla ondeggiante?
Ora solo dei miei anni ho il grigiore
E gelido ghiaccia un vento il mio cuore.

Cupo regna già un silenzio tremendo,
Non v'è in cielo neppure una stella,
Sono andate in un momento svanendo
E di Venere è caduta anche quella...

Io tre lacrime qui mando allegate
Dall'anima mia a notte sgorgate,
La corda è balzata del mio cuore
Con acuto gran dolente fragore.

***

Sono felice però tuttavia
Ché il suo amore è nell'anima mia,
Ancor più alto in calore e lignaggio:
Testimone n'è di ieri il messaggio.

Traduzione © di/Forditotta Mario De Bartolomeis

Questa lirica è stata premiata con la terza classifica del Premio del Concorso Letterario «Con gli occhi di ieri e di oggi» di Ferrara (2 maggio 2002).

ÓH, MIÉRT...?

Óh, hön szeretett lovagom,
Csitt! Ne szólj egyetlen szót sem!
Bármit mondasz, már ír helyett
Csak egy tördőfés szívembe!

Átkozok minden csillagot:
Mért hoztak téged élembe
Huszonhat éves késéssel?
Hogy elveszítsem elmémet?

Óh, elkéstél Nagy Szerelem,
Csak Fájdalmat szülsz szívemben,
Óriási kacér lángoddal
Egyre kínozod lelkemet!...

OH, PERCHÉ...?

Oh mio tanto amato cavaliere,
Non devi un solo motto profferire!
Ogni tuo accento è, come dire,
Solo una pugnata nel mio cuore!

Le stelle proprio tutte io ho odiato:
Perché nella mia vita ti han portato
Ma ventisei anni hanno tardato?
Volevano io perdersi l'intelletto?

Oh grande tardivo mio amore,
Generi solo dolore al mio cuore,
Dei tuoi fuochi con gl'immensi abbagli
La mia anima più ancora travagli!...

Traduzione © di/Forditotta Mario De Bartolomeis

INDICE

Előszó - Premessa

KLASSZIKUSOK - CLASSICI

Csokonai Vitéz Mihály (1773-1805)

Keser'édés - Dolce amara

Bajza József (1804-1858)

Tél és tavasz - Inverno e primavera

Petőfi Sándor (1823-1849)

Fa leszek ha... - Sarò albero se...

Tóth Árpád (1886-1928)

Ez a nap is - Questo giorno pure

Duruzsoló tűznél - Vicino al fuoco che soffia

Új tavaszig vagy a halálig - Sino alla primavera od alla morte

Arany felhő - Nuvola d'oro

Meddő órán - Nell'ora infruttuosa

Sóhajféle - Come un sospiro

Gesztenyefa-pagoda - Pagoda di castagno

Elégia egy rekettyebokorhoz - Elegia per un cespuglio di ginestra

Füst Milán (1888-1967)

Egy hellenista arab költő búcsúverse - Addio in versi d'un poeta a rabo ellenista

Kassák Lajos (1887-1967)

Monoton - Monotono

Felajánlott béke - Proposta di pace

A vak sóhaja - Il sospiro del cieco

Veled vagyok - Con te sono

Erdélyi József (1896-1978)

Csendes eső - Pioggia silenziosa

Szabó Lőrinc (1900-1957)

Mindenütt ott vagy - Tu sei dappertutto

Különbéke - Pace separata

Nefelejcs - Nontiscordartimé

Lelkeknek egyezsége - Unione d'anime

Szeretlek - Io ti amo

Zubor István (1902-1968)

Tavasz! - Primavera!

KORTÁRSÁK - CONTEMPORANEI

Tolnai Bíró Ábel (1928-)

Ha Isten lennék - Se Dio io fossi

A jó öreg nap - Il buon vecchio sole

Kemény Géza (1937-2001)

El ne röppenj...! - Non volare via...!

Van egy nagy fa - V'è un gran albero

Tamás-Tarr Melinda (1953)

Hontalan - Apolide

Óh, Ferrara... - Oh, Ferrara...

Megtört varázs - Incanto spezzato

Cím nélkül - Senza titolo

Óh, miért...? - Oh, perché...?

© Copertina: Melinda Tamás-Tarr Bonani

PROPRIETÀ LETTERARIA RISERVATA

EDIZIONE FUORI COMMERCIO

Printed in Italy

Finito di stampare nel mese di aprile 2002

© Copyright 2002 by Melinda Tamás-Tarr & Mario De Bartolomeis.: Traduzioni - Fordítások c/o OSSERVATORIO LETTERARIO - FERRARA E L'ALTROVE - O.L.F.A.

Stampato in proprio presso la Redazione:

44100 FERRARA, Viale XXV Aprile, 16/A int. n.1 - Italy
Tel./Fax/Segr.: 0039/349.1248731 Fax: 0039/0532963112435
E-mail: osservletter@libero.it - osservletter.olf@iol.it - osservletter@supereva.it
Sito WEB <http://www.osservatorioletterario.net>

Edizione ai sensi di Legge art. 4 D.P.R. n. 633/72 e successive modifiche. Attività editoriale a norma degli art. 18 e 19, Legge sulla stampa n. 416/81.
Il presente volume è stato stampato in numero limitato di copie e viene distribuito su richiesta agli interessati dietro il rimborso del costo di realizzazione.
È vietata la riproduzione anche parziale senza citare la fonte!

Le copie non firmate e timbrate dalla Redazione si ritengono contraffatte.

Firma e timbro della Redazione